

(רע"ב זבחים ה, א), אף שהמקבל בכלי הוא לצורך גבוה וראוי שיקבל ראשון, מכל מקום כיון שהזורק צריך לקבל את כל הדם ולשפוך את השייריים ליסוד, מקדימו המקבל ביד בכדי שיוכל הזורק לקבל את כל הדם (שפת אמת זבחים מז, ב, ובר"ש שם כתב שדברי הרע"ב לאו דוקא). ויש שכתב, שהזורק מקבל ראשון (ר"ש נגעים יד, ח, בשם התוספתא).

וְכוֹלֵן מִטְמְאִים בְּגֵדִים וְנִשְׂרָפִין אֵבִית הַדָּשֵׁן דְּבָרֵי רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְחֻכְמִים אוֹמְרִים וְכוּ' אֶלָּא הָאֲחֵרוֹן הוֹאִיל וְנִמְר בוּ כַפְרָה, לַדַּעַת רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן, כִּיּוֹן שֶׁאִם נִשְׂפָךְ הַדָּם אִינוֹ חוֹזֵר עַל הַהִזְאוֹת שֶׁכָּבַר הִיזָה [ראוה לעיל ע"א], וְנִמְצָא שֶׁאֵף הַדָּם הֵרָאשׁוֹן נִעֲשֶׂתָה בוּ כַפְרָה, וְלִכֵּן טַעוֹן שְׂרִיפָה בְּבֵית הַדָּשֵׁן, וְלַדַּעַת חֻכְמִים שֶׂרַק אַחֲרוֹן מִטְמָא וְנִשְׂרָף בְּבֵית הַדָּשֵׁן מִשּׁוֹם שֶׁבוּ נִגְמְרָה הַכַּפְרָה, סִבְרַתָּם הִיא אֵף לַדַּעַת רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן שֶׁאִינוֹ חוֹזֵר עַל הַהִזְאוֹת שֶׁכָּבַר הִיזָה, רַק הָאֲחֵרוֹן טַעוֹן שְׂרִיפָה בְּבֵית הַדָּשֵׁן מִשּׁוֹם שֶׁבוּ נִגְמְרָה הַכַּפְרָה, וְלַדַּעַת אֵף אִם נִשְׂפָךְ הַדָּם לְאַחַר שֶׁגִּמְרָה עֲבוּדָה כְּגוֹן שֶׁנִּשְׂפָךְ לְאַחַר שֶׁגִּמְרָה לְהוֹת בְּקוֹדֶשׁ הַקִּדְשִׁים וְנִמְצָא שֶׁהֵרָאשׁוֹן גַּם כִּיפָר, מִכֵּל מִקּוֹם לֹא נִאֲמַר דִּין שְׂרִיפָה בְּבֵית הַדָּשֵׁן אֲלֵא בְּפֶר שֶׁנִּגְמְרָה בוּ הַכַּפְרָה (שִׁיחַ יִצְחָק הָעֵרוֹת הַגְּרִ"שׁ אֲלִישֵׁיב בְּדַעַת רִש"י, תוֹס' יִשֵּׁינִים; רִיטְב"א). וְיֵשׁ שֶׁבִּיאָר, שֶׁנִּחְלַקוּ רַק בְּאוֹפֵן שֶׁנִּשְׂפָךְ הַדָּם בְּאִמְצַע הָעֲבוּדָה, וּמְחֻלְקוֹתָם תְּלוּיָהּ בְּמֻחְלָקוֹת הָאֵם הַהִזְאוֹת שֶׁהִזָּה קוֹדֶם שֶׁנִּשְׂפָךְ כְּשֵׁרוֹת, שֶׁלַּדַּעַת רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן שֶׁהִזְאוֹת כְּשֵׁרוֹת וְאִינוֹ חוֹזֵר אֲלֵיהֶם, נִמְצָא שֶׁאֵף דָּם הַפֶּר הֵרָאשׁוֹן כִּיפָר וְלִכֵּן צָרִיךְ לְהִישִׁירָף בְּבֵית הַדָּשֵׁן, וְחֻכְמִים הֵם רַבִּי מֵאִיר שֶׁסּוֹבֵר שִׁישׁ לְחַזֵּר לְתַחֲלִילַת הָעֲבוּדָה, וְנִמְצָא שֶׁדָּם הַפֶּר הֵרָאשׁוֹן לֹא כִיפָר כִּלְל וְלִכֵּן אֵין בוּ דִין שְׂרִיפָה בְּבֵית הַדָּשֵׁן (רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל).

וכשם שנחלקו אם הפרים הראשונים טעונים שריפה בבית הדשן, נחלקו אם האימורים של הפרים הראשונים מוקטרים על המזבח, או רק האימורים של הפר האחרון (אור שמח פסולי המוקדשים א, ל; מקדש דוד כג, א), ויש שכתב [לשיטתו שהמחלוקת היא אף בפר שגמור בו עבודה שלמה] שלא נחלקו כלל, ולדברי הכל אף האימורים של הפרים הראשונים מוקטרים על המזבח כיון שנעשתה בהם כפרה, ואם נחלקו גם באימורים, היה לברייתא לפרש מחלוקתם באימורים שהוא חלק מההקדבה (הערות הגר"ש אלישיב, בדעת רש"י).

בְּעָא מִיַּנְיָה רַבָּא מְרַב נַחְמָן כְּמָה שְׁעִירִים מְשַׁלְּחָה, סְפִיקוּ הוּא אֵף לַדַּעַת חֻכְמִים שֶׂרַק הַפֶּר הַשְּׂעִיר הָאֲחֵרוֹנִים נִשְׂרָפִים, כִּיּוֹן שֶׁהַשְּׂעִיר הָעוֹמֵד לְהַשְׁתַּלַּח לֹא נִעֲשֶׂה בוּ מַעֲשֶׂה פְסוּל כִּלְל (תוֹס' רִא"ש, בְּבִיאור הַשֵּׁנִי), וְסְפִיקוּ הָאֵם כִּיּוֹן שֶׁתְּלוּי בְּשַׁעִיר הַנִּשְׁחַט [ראוה לעיל (מ, ב) עד איזה עבודה בשעיר הפנימי זקוק השעיר המשתלח לעמוד ח"ן] וְבוּ אִירַע פְּסוּל שֶׁנִּשְׂפָךְ דְּמוֹ, אֵף הוּא יִדְחָה וְלֹא יִשְׁתַּלַּח לְעֻזְאֵל (שִׁיחַ יִצְחָק). וְיֵשׁ שֶׁכָּתַב, שֶׁסְפִיקוּ שֶׁל רַבָּא הוּא רַק לַדַּעַת רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן שֶׁסּוֹבְרִים שֶׁאֵף הַשְּׂעִיר הַנִּשְׁחַט טַעוֹן שְׂרִיפָה בְּבֵית הַדָּשֵׁן, אֲבָל לַדַּעַת חֻכְמִים, כִּשְׁם שֶׁאִינוֹ שׂוֹרֵף אֲלֵא אֶת הָאֲחֵרוֹן אִינוֹ מְשַׁלַּח אֲלֵא אֶת הַשְּׂעִיר הָאֲחֵרוֹן (מְרוּמֵי שְׂדֵה, וְרֹאה שֶׁם שְׁנֵאוּהָ שֶׁכֵּן דַּעַת הָרַמְבַּ"ם שֶׁהַשְּׂמִיט דִּין זֶה, וְרֹאה הָעֵרוֹת הַגְּרִ"שׁ אֲלִישֵׁיב).

אָמַר לִיָּה וְכִי עֲדָרוּ מְשַׁלְּחָה, שֶׁאֵף אִם לֹא נִדְחוּ מִמַּחְמַת שֶׁנִּשְׂפָךְ דָּם הַשְּׂעִיר, מִכֵּל מִקּוֹם אֵין סִבְרָא שִׁישְׁתַּלְחוּ כּוֹלָם (שִׁיחַ יִצְחָק).

וְלִרְבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן שְׂאוּמְרִים מִמְּקוֹם שֶׁפָּסַק מִשָּׁם הוּא מִתְחִיל הֵקָא אֵין לוֹ תַקְנָה, כִּיּוֹן שֶׁכֵּל עֲבוּדָה שַׁעֲשִׂיהָ אִינוֹ חוֹזֵר עֲלֶיהָ, נִמְצָא שֶׁעַל יַד הָעֲבוּדָה שֶׁנִּעֲשֶׂתָה נִחְשָׁב שֶׁהִבִּיא אֶת הַקֶּרֶבֶן, וְכֵאֵן הַשְּׂחִיטָה כְּשֵׁרָה וְעוֹשִׂים בָּהּ אֶת כֹּל הָעֲבוּדוֹת אֲלֵא שֶׁלֹּא עָלוּ לְבַעֲלִים לִשְׂם חוּבָה, שֶׁהַקֶּרֶבֶן כְּשֵׁר אֵף אִינוֹ נִחְשָׁב לְאִשָּׁם מְצוּרַע, וְכִיּוֹן שֶׁאֲמַר הַכְּתוּב 'כִּבְשׁ אֶחָד אִשָּׁם', אִינוֹ יִכּוֹל לְהִבִּיא אִשָּׁם שְׁנֵי הַתַּכְּפָר בּוּ (רִש"י; רַבֵּנוּ אֲלִיקִים, וְרֹאה שֶׁם בִּיאור נוֹסֵף), וְאֵף שֶׁגַּם בְּלוֹג שֶׁמֶן שֶׁל מְצוּרַע אֲמַר הַכְּתוּב 'לֹג אֶחָד שֶׁמֶן' וְלַדַּעַת רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן (לַעֲלֵי ע"א) אִם נִשְׂפָךְ הַלֹּג בְּאִמְצַע מִבֵּיא לֹג אַחַר וּמִמְשִׁיךְ, מִכֵּל מִקּוֹם בְּלוֹג הַשֶּׁמֶן לַדַּעַתָּם אִינוֹ חוֹזֵר עַל אוֹתָם עֲבוּדוֹת שֶׁכָּבַר עֲשֶׂה אֲלֵא מְשֻׁלִּים וְנִחְשָׁב לְלוֹג אֶחָד, אֲבָל בְּאִשָּׁם שֶׁשְׁחָטוּ שֶׁלֹּא לְשִׁמּוֹ כִּיּוֹן שֶׁהַקֶּרֶבֶן עֲצֻמוֹ כְּשֵׁר וְעוֹשֶׂה בוּ אֶת כֹּל הָעֲבוּדוֹת שֶׁל הַקֶּרֶבֶן, וּמַחְמַת שֶׁלֹּא עָלוּ לְבַעֲלִים לִשְׂם חוּבָה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת שׁוּב אֶת אוֹתָם עֲבוּדוֹת מִקֶּרֶבֶן אִשָּׁם חֲדָשׁ, נִחְשָׁב לְשֵׁנֵי קֶרְבָּנוֹת אִשָּׁם, וְאִינוֹ יִכּוֹל לְהִבִּיא אִשָּׁם שְׁנֵי (רִש"י, ש, וְרֹאה מְרוּמֵי שְׂדֵה בִּיאור נוֹסֵף) (וְרֹאה תוֹס' וְרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל בִּיאור אַחַר ע"ג פִּירְסוֹת 'אִשָּׁם מְצוּרַע שֶׁנִּשְׂפָךְ הַדָּם קוֹדֶם מִתֵּן דָּם הַבְּהוֹנוֹת').

וְאָמַר רַבִּי אֲבִינָאי כְּשְׂאוּמְרִים בֵּית שְׂמַאי צָרִיךְ צָרִיךְ וְאֵין לוֹ תַקְנָה, בְּדִין נִזִּיר נִחְלָקוּ רַבִּי אֲלִיעָזָר וְחֻכְמִים [בְּגַמ' נִזִּיר (מו, א)], לַדַּעַת רַבִּי אֲלִיעָזָר אִינוֹ נִיתֵר בִּשְׁתֵּינֵי יָי אֲלֵא לְאַחַר שֶׁעֲשֶׂה אֶת כֹּל סֹדֵר טְהוֹרָתוֹ, וְלַדַּעַת חֻכְמִים נִיתֵר בְּזִרְיָקָת דָּם שֶׁל אֶחָד מִקֶּרְבָּנוֹתָיו אֵף אִם לֹא עֲשֶׂה אֶת סֹדֵר טְהוֹרָתוֹ, וְלַדַּעַת רַבִּי אֲלִיעָזָר מִתְּפָרְשִׁים דְּבָרֵי בֵּית שְׂמַאי שֶׁצָּרִיךְ וְאֵין לוֹ תַקְנָה, שֶׁאֵין הַנִּזִּיר יִכּוֹל לְשַׁתֵּר יָי כִּיּוֹן שֶׁלֹּא קִיִּים גִּילוּחַ שְׂרָרִיךְ וְאֵין לוֹ תַקְנָה, וְלַדַּעַת חֻכְמִים מִתְּפָרְשִׁים דְּבָרֵי בֵּית שְׂמַאי, שֶׁאֵין לוֹ תַקְנָה לְקִיִּים מְצוֹת גִּילוּחַ אֲבָל נִיתֵר בִּשְׁתֵּינֵי יָי (תוֹס' שֶׁם; רִא"ש שֶׁם ע"ב).

אֵין לוֹ בּוֹהֵן יָד וְכוּ' רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמַר נוֹתֵן עַל מְקוֹמוֹ וְיוֹצֵא, מִקּוֹם הַבוֹהֵן נִחְשָׁב כֹּל חֶלֶק בֵּיד, וְלֹא נִתְבָּאֵר אִם אֵין לוֹ יָד אִם נוֹתֵן עַל הַכְּתָף (חוֹז"א נְגַעִים יב, כב).

רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר אִם נוֹתֵן עַל שֵׁל שְׂמַאל יֹצֵא, שֶׁאֵין צָרִיךְ לְקִיִּים אֶת הַפְּסוּק כְּכַתְּבוּ בְּמִקּוֹם שֶׁאֵין אִפְשָׁר, וְכַדַּעַת רַבִּי אֶלְעָזָר (תוֹס' יִשֵּׁינִים), וְלַדַּעַת רַבִּי אֶלְעָזָר עֲדִיף לְקִיִּים 'יְדוּ הַיְמִנִית' אֵף עַל פִּי שֶׁאֵין בּוֹהֵן, וְלַדַּעַת רַבִּי שְׁמַעוֹן עֲדִיף לְקִיִּים 'בוֹהֵן יָד' מֵאִשֵּׁר לְקִיִּים 'הַיְמִנִית' (יָד רַמָּה סְנַהֲדְרִין מו, ב, וְכַע"ז בְּרַבָּא"ד תּוֹרַת כְּהֵנִים מְצוּרַע ג, יא), מִשּׁוֹם שֶׁהַתּוֹרָה אֲמָרָה 'בוֹהֵן' (תְּפָאֵרַת יִשְׂרָאֵל נְגַעִים יד יכִּין סט), וּמוֹדָה רַבִּי שְׁמַעוֹן שֶׁאִם אֵין לוֹ בּוֹהֵן שְׂמַאל נוֹתֵן עַל מְקוֹם בּוֹהֵן יָמִין (חוֹז"א נְגַעִים יב, כב). וְיֵשׁ שֶׁפִּירֵשׁ, שֶׁאֵף לַדַּעַת רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּאוֹפֵן שֶׁאֵין בּוֹהֵן יָמִין עֲדִיף לַתַּת עַל מְקוֹם בּוֹהֵן יָמִין, וְחוֹלֵק עַל רַבִּי אֶלְעָזָר שֶׁבִּיעֲדֵב אִם נוֹתֵן עַל בּוֹהֵן שְׂמַאל יֹצֵא (ח"י רַבֵּנוּ יוֹנָה סְנַהֲדְרִין מו, ב). וְאֵין לְפָרֵשׁ, שֶׁדַּעַת רַבִּי שְׁמַעוֹן שֶׁאֵף אִם יֵשׁ בּוֹהֵן אוּ אוֹזֵן יָמִין אִם נוֹתֵן עַל שֵׁל שְׂמַאל יֹצֵא, שֶׁהִרִי רַבִּי שְׁמַעוֹן לּוֹמֵד [מִנְחוֹת (י, ב)] שֶׁאִם קָמַץ בְּשְׂמַאל פְּסוּל בְּגִזְיָה שׁוּה מְצוּרַע (מִשְׁנֵה אַחֲרוֹנָה נְגַעִים שֶׁם, וְרֹאה קֶרֶבֶן אַחֲרָן תּוֹרַת כְּהֵנִים שֶׁם, חוֹז"א שֶׁם).

מֵה נִתְיָנָה בְּעֻצְמוֹ שֵׁל כְּהֵן, הַכְּתוּב 'וְנִתֵּן פִּירוּשׁוֹ בֵּיד וְלֹא בְּכָלִי, שֶׁנִּתְיָנָה מִשְׁמַעָה כַּאֲדָם הַנּוֹתֵן מִיְדוֹ מִמֶּשׁ (רַבֵּנוּ אֲלִיקִים), וְיֵשׁ שֶׁפִּירֵשׁ, שֶׁלּוֹמְדִים דִּין נִתְיָנָה הַדָּם בְּאִבְעָבוֹ שֶׁל הַכְּהֵן מִדִּין נִתְיָנָה הַשֶּׁמֶן שֶׁנִּאֲמַר בָּהּ (וּקְרָא יד, כז) 'בְּאִבְעָבוֹ' (רִש"י זְבַחִים מו, ב ד"ה וְלִקְחָ).

אִשָּׁם מְצוּרַע שְׁנֵי כְּהֵנִים מִקְּבָלִים אֶת דְּמוֹ אֶחָד בְּיַד וְאֶחָד בְּכָלִי - הַכְּהֵן הַמְּקַבֵּל בֵּיד מִקְּבָל רֵאשׁוֹן וְהַכְּהֵן הַזּוֹרֵק מִקְּבָל שְׁנֵי